

Bácsme gyeyei Függetlenség

A BÁCSDROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. **Tanítók részére:** Egész évre 8 kor., félévre 4 korona. Egyes szám ára 10 fillér.

Kiadó tulajdonos a „Bácsme gyeyei Függetlenségi párt.” Az ügyvitelre jogosult megbízott: **László Ferenc.** Felelős szerkesztő: **Pintér Gyula.**

Szerkesztőség: Csihás Benő-utca 3. szám. A közlemények ide küldendők. **Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.**

A bácskai fekete kéz.

A zombori Burg félhivatalos lapja a *Bácska* — szölván a Radoszávlyevits Számkó esetéről és a szerbek elvadult magyar gyűlöletéről — szokása ellenére és örvendetes kivételképpen olyan cikket hozott, amely nemcsak okosan és szépen, hanem igazi magyar-érzéssel íródott s ráút a szög fejére és magyaros őszinteséggel megmondja az igazságot. Nyomatékosan rámutat ugyanis arra, hogy a nemzetiségi érzelmek elfajulásáért s a magyarfaló üzelmekért épügy, vagy talán még jobban felelősek a gaz felbujtók és méregkeverők, mint maguk a felbujtott fanatikus bűntevők.

Minden szavát aláírjuk a félhivatalos lap cikkének; éppen csak kiegészítjük azt még valamivel, amit a félhivatalos cikkíró — öntudatlanul vagy szándékosan — a pennában felejtett. Azzal tudniillik, hogy a bűntevőknél és felbujtóknál nem kevésbé bűnös az a láthatatlan, de azért nem ismeretlen pátrónus, az a folyton résen álló protektor, aki kicsinyes pártpolitikai érdekből a háttérben alattomosan trafikál a szerb irridentizmus bandavezéreivel s akinek védőszárnyai alatt immár szertelenül nagyra nőttek a magyarfalók szarvai.

Igenis, nem kevésbé bűnös, sőt talán a főbűnös a szerbek féktelen vadságában Bácsországban az a rossz szelleme, aki a magyarság letörésére szövetkezett velük s aki a neki tett politikai szolgálatokért cserében dédelgeti, közéleti pozíciókba helyezi a kolomposaikat és attól sem riad vissza, hogy szépítse a rossz tulajdonságaikat, letagadja a bűnös üzelmeket, a saját jobb tudomása ellenére magyar hazafiaként szerepeltesse s ha bajba jutnak, a hinárból kihuzza őket.

Hagyján, ha csupán békés időkben cselekedné ezt. Bizonyára akkor is megbocsáthatatlan nemzetellenes cselekedet volna; ámde most, ezekben a vészterhes időkben olyan égrekiáltó istentelenség, amire nincs mentség sem az égben, sem a földön, sem Isten, sem ember előtt; mert könnyen megtörténhetik, hogy sok jó magyar család és sok ártatlan lélek esik áldozatául. Ez a potentát volt ugyanis az, aki a politikai cinkosai kedvéért, alattomos gáncsvetéssel, megakadályozta, hogy azok a felelős faktorok, akik — a veszély tudatában és felelősségük érzetében *tuszok szedésével* akarták a veszélyt csökkenteni, ezt az *óvrendszabályt*, vagy talán *mentőakciót* keresztül vihessék.

Megakadályozta, mert neki még most, ezekben a véres napokban is első és mindegyikfőlt álló az, hogy drágalátos szerb cimborái meg ne haragudjanak és szavazataikat annak idejében meg ne vonják a mungórendszer támogatásától. Tehát nem elég, hogy békés időben a szerb szupremácia igájába hajtja a magyarságot, hanem sötét lelke még attól sem riad vissza, hogy a szerb vokokért a legszükségesebb biztonsági eszközöktől is megfosson bennünket.

Megakadályozta az óvrendszabály keresztvitelét akkor amikor határainkon leselkedik ádáz ellenségünk; amikor minden bokorban kémek és árulók bujkálnak; amikor a hatóságok és bíróságok folyton az izgatók és felségsértők póreinek nagy tömegével foglalkoznak; s amikor az elvadultság már akkora, hogy — a trónörökös pár meggyilkolása óta — az egész délvidéken, sőt az egész monarchiában egyedül Zomborban történt meg, hogy szerb ember fegyveres merényletet követett el a katonaság ellen; amikor tehát csak az nem látja, aki nem akarja látni, hogy *itt a vad szenvedélyek már a forrponton tombolnak.*

Ne adja az Isten, hogy véres napok következzenek a bácskai magyarságra, de ha mégis úgy történnék, a felelősség nagyrésze a fekete kezű Mefisztó lelkét terhelné.

A szerb betörés.

A szerzémségi szerb betörésről különböző riasztó hírek keringenek a közönség soraiban. Minthogy hivatalos tudósítások lapunk zártáig nem érkeztek, a fentálló rendszabályok szerint tiltva van, hogy a dologgal foglalkozunk. Annyit azonban a közönség megnyugtatósa végett mégis közölhetünk, hogy értesülésünk szerint déli hadseregünk derekatan teljesíti a kötelességét s minden jel arra vall, hogy *a szerb hadsereg újabb katasztrófája küszöbön áll* és valószínűleg *megismétlődik a mitrovicai eset.*

HIREK.

A vármegye alispánjával való hivatalos érintkezés. Mint félhivatalosan közlik, az alispáni hivatalos helyiségbe, a hadi állapot tartama alatt, *mindenkinek tilos a bemenet.* Közigazgatási és egyéb folyó ügyekben a vármegyei főjegyző ad felvilágosítást. A vármegye alispánja a főispáni hivatalos helyiségben található.

Másutt vannak már tuszok. Fehértemplomból — ismert kézből — egy hazafias hangú levelet kaptunk, mely keményen aposztrofálja Zombor város képviselőjét, Konyovits Dávidot, akinek hazafisága illusztrációjául a többek között fölemlíti, hogy Konyovits kerüli a magyarok társaságát, ellenben szívesen tölti idejét a Narodna Obrana tagjai között . . . stb. . . . Azután így folytatja a levélíró: „Csodálkozással olvastam, hogy Zomborban még csak most gondolnak arra, hogy a szerbek közül tuszokat fogjanak. A mi környékünkön megtették azt már a hadüzenet után. A legeiőkelőbb fehértemplomi szerbket már augusztus 2-án letartoztatták, köztük 4 ügyvédet, orvost, patikust, pópát, földbirtokost, kereskedőt, stb. és még mindig fogdossák őket. Egyik másikra valószínűleg fegyházbüntetést fognak kimérni. Én azt hittem, hogy Zomborban is történtek letartoztatások, mert bizony *ott is az Obrának voltak és vannak tagjai szép számban.*” Ezt mondja a fehértemplomi levei. Tisztelt barátunk azonban — sajnos — tévedt a föltevésben; itt ugyan is a magyarfalóknak nem igen görbül meg a hajukszájuk, legalább tuszoknak nem fogják meg őket, mert védő-

palástja alá rejti őket a pátronusok. Hogy ki, azt könnyű kitalálni; de legközelebb majd aperte megmondjuk és *föltárjuk a tuszok összes kuliszatitkait.*

A zombori honvédek dicsősége. A szabadkai 6-ik honvéd gyalogezredről — melyhez a zombori honvéd zászlóalj is tartozik — az ezred parancsnoka, Langerer János alezredes, a következőket írta a harctérről: „*Az ezred remekül viselkedik. Az elismerés és dicsőretek az ezredet lépten nyomon követik.*” Ezt a hírt bizonyára büszke örömmel veszi tudomásul a közönség.

A szerb rendjelek. A szerb rendjelekről szóló előbbi közleményeink kapcsán arról értesítenek bennünket, hogy a zombori szerb urtársadalom hölgytagjai közül többen kaptak Petár királytól kitüntetések, azért, mert a balkáni háboru alkalmával pénzt gyűjtöttek a szerb hadsereg részére. Informátorunk szerint akkoriban egyik szerb lap közölte a rendjellel kitüntetett zombori szerb urhölgyek neveit, akiknek sorában voltak a többek között: a már általunk megnevezett Vukicsevits Katinka urhölgyön kívül Mihájlovits Istvánné, Gyurisits Katarina, Bugarszkiné és Georgievitsné urnők. Talán szabad föltételeznünk, hogy a változott viszonyok között magyar honleányi érzelmeikkel nem tartják összeegyeztethetőnek e rendjelek megtartását.

Az ujonckérdés és a megyei tisztviselők mandátuma. Budapestről nyert információk szerint a közel jövőben lehet, hogy párnappal leforgása alatt összehívják a képviselőházat, mert több olyan ügy tolódozott össze, amelynek elintézése igen sürgős. Elsősorban aktuálisá vált a megyei tisztviselők mandátumának meghosszabbítása. Most már kétségtelen, hogy a folyó évről az államosítás elmarad, szükséges tehát, hogy a meghosszabbított mandátumokat újból meghosszabbítsák. A képviselőházat tehát elsősorban azért kell összehívni. De lesz egy másik fontos javaslat is az országgyűlés asztalán és pedig az ujoncozás kérdése. Az erre vonatkozó javaslat már kétszen is van és igen fontos részletei vannak.

Francia fogságba jutott zombori ifju. Sessevits Döme ismert zombori vendéglős 17 éves fia, Sessevits Vladimir, végzett kereskedelmi iskolai tanuló, a nyár elején külföldi tanulmányutra indult s Franciaországban töltött huzamosabb időt. Közvetlenül a hadüzenet előtt levelet írt Párizsból az atyjának s jelentette, hogy utra kelt és Svájcra át jön hazafelé. Azután nem adott életjelet magáról s aggodó atyja attól tartott, hogy nem juthatott át idejében a francia határon s vagy hadifogságba esett, vagy talán még szomorubb sors érte. A kétségbe esett apa fűt-fát megmozgatott, hogy nyomtalanul eltűnt fia sorsáról valamit megtudhason; diplomáciai uton is nyomoztatta a fiatal embert, de hoszu ideig semmi biztosat sem tudhatott meg róla. Képzeltető az apa és a család öröme, midőn most végre levelet kapott *Bernből*, az osztrákmagyar konzultól; s a kifogástalan magyarsággal írott levélben tudatta vele a konzul, hogy az ifju Sesevits mint hadifogoly internálva van a francia ország Saumur városban; s ott a hatóság ép úgy, mint a többi fogolyjal, egyéniségének megfelelő munkát végeztet vele; egyébként azonban nincs semmi baja, egészséges és a körülményekhez képest elég jól érzi magát. A háboru végéig természetesen internálva marad a fiatal Sessevits; az apa és a család azonban ebbe már bele törődik és örvend, hogy a fiu él és egész ges.

Adomány a sebesült katonák részére. Goeser Antal műkertésznel a napokban elhunyt sebesült katonák ravatalára egy diszes koszorú rendeltetett meg. Goeser a koszorúért járó 20 korona felét, 10 koronát, a sebesült katonák részére ajánlotta fel. Egyben kijelentette, hogy ha még hasonló szomorú alkalom előfordulna, hasonló módon fog eljárni.

A felsőkereskedelmi iskola megnyitása. A zombori felső kereskedelmi iskolát a szerb Csitaonica helyiségében szeptember 14-én nyitják meg; ugyanakkor délelőtt 3/4 9 órakor tartják a Veni Sanctét; azután felolvassák az iskolai törvényeket és másnap, 15-én reggel 8 órakor megkezdik a tanítást.

Zombori cigányprimás adománya a katonák családjainak. A háborús állapot keserveit az lithon maradottak nagyrésze is érzi, mert a keresethiány existenciáját fenyegeti. Ezek közé tartoznak kétségkívül a cigányzenekarok tagjai is, akiknek bizony mostanában kevés alkalmuk akad — koptatni a hirt, mert ritka a mulató vendég; aminek az a következtetése, hogy — ritkán lát pénzt a banda. Annál szebb, ha derék muzikusaink a kis keresetüket is megosztják azokkal, akik a hazáért ontják a véréket. Így cselekedett *Koolótzky András*, a zombori cigányzenekar primása, aki a napokban egy alkalommal szerzett egész keresményét a hadbavonult katonák hátramaradottjai számára ajánlotta fel és szolgáltatta be a városi hatósághoz.

Hangverseny a Vörös Kereszt javára. A zombori kaszinó dalárda, a háziezred második zenekarának közreműködésével, vasárnap szeptember 13-án délután 6 órakor, a kaszinó helyiségében, hangversenytrendez a Vörös Kereszt Egylet zombori fiókja javára. A katonazenekar eljátsza a *Himnust* és az *Eugén-marsot*, a dalárda, zenekar kísérettel elénekli a Király indulót, továbbá Huber *Fohászt*, s előadásra kerül Horváth Ákos melodramája „*Mi a haza?*“ férfiar és harmonium kísérettel.

A katonák külön temetkező helye. A minap fölvetettük azt a kegyeletes eszmét, hogy a sebesültek kórházaiban elhunyt katonák részére külön temetkező helyet kellene kijelölni, hogy hozzátartozóik, ha esetleg fölkeresik a kiszenvedett hősök sírját, könnyebben rájuk találhassanak és hogy később valami közös emjékoszloppal jelölhesse meg a temetkező helyet a hazafiak hálás kegyelete. Örömmel értesülünk, hogy az eszmét megvalósította a hatóság. Most már csak az emlékkő beszerzéséről kell majd gondoskodni, amely szép célra már történt is adakozás. Ebből az alkalomból felhívjuk az illetékes körök figyelmét arra, hogy közvetlenül a katonák temetkező helye mellett van az *1849-ben elesett honvédek* közös sírdombja, amely még most is *jeltelen*. Gondoljanak majd erre is azok, akik a mostani háború áldozatainak emlékkövet állítanak.

Kihágások a temetőben. Igen megbízható helyről kaptuk azt a panaszt, hogy a Rókus temetőben botrányos kihágások történnek. Akadnak ugyanis aljas bitangok, akik a sebesültek kórházaiban elhunyt katonák sírjairól a koszorúkat és azok szalagjait, melyeket kegyeletes szívű honleányok helyeznek oda, rendszeresen ellopkodják. A panasz másik része pedig az, hogy könnyűvérű szerelmes párok találják színhelyeül használják a temetőt. Ha már a temető ör hanyag, vagy nem tud rendet tartani, nem ártana, ha a rendőrség szétütné a temető hivatlan vendégei között.

Értesítés az állami főgimnáziumról: A zombori m. kir. állami főgimnáziumba az 1914—15 iskolai évi beiratások folyó évi szeptember hó 15-ig még eszközöltettek — a zombori általános ipartestület helyiségében d. e. 10 óráig. Az ezen határ időn túl jelentkező tanulók fölvetelért késedelmiük kellő indokolása mellett az igazgatóság útján a szegedi tankerületi kir. főigazgatósághoz folyamodhatnak. Az 1914—15 iskolai év megnyitása Veni Sanctéval i. é. szeptember hó 13. (vasárnap) d. e. 9 órakor a sz. István templomban. A r. k. vallású tanulók fél 9 órakor gyülekeznek a zombori általános ipartestület helyiségében, honnan tanári vezetés mellett mennek istenitiszteletra. F. hó 15-én (kedd) d. u. két óra-

kor minden tanuló tartozik saját osztályában a gör. kel. szerb elemi és felső leányiskola épületében megjelenni, mely alkalommal az osztályfőnök urak osztály rendezés után felolvassák, megmagyarázzák a fegyelmi szabályokat és kihirdetik az óra rendet. A rendes tanítás szeptember hó 16-án (szerda) d. u. két órakor veszi kezdetét.

Adomány a sebesültekatonáknak. Elküldötte a Vörös Kereszt Egylet gyűjtésétől, a zombori kórházakban ápolt sebesült katonáknak közvetlenül is juttat adományokat a közönség. Így például *Gyurgyevits György* vendéglős, Zrínyi utca 9 számú vendéglőjében, a lábba dozó és már a városban kint járó sebesülteknek, összesen *107 embernek jó vacsorát adott*. Nagy János cukrász pedig 250 drb. süteményt, 3 kiló almát és olvasmányul 60 darab Tolnai Világlapot s 1 korona 70 fillér készpénzt küldött be a sebesültek részére a kórházakba.

A gádori plébános illojálitása. Ily cím alatt megirtuk lapunk múlt számában, hogy Rockenstein Nándor gádori plébános szept. 3-án, a lengyelországi nagy győzelem örömeire, nem tartott Te Deumot és — kivonván magát az egész község tüntetéséből — nem világította ki a plébánia ablakait. Erre nyilatkozatot kaptunk Wolf József gádori bírótól és Mayer Márton aljegyzőtől, akik igazolják, hogy plébánosuk *másnap, szept. 4-én reggel* mégis megtartotta a hálaadó misét, este 6 órakor pedig litániát tartott, ahol az előjáróság és a hívek sokasága résztvett. Ez tehát rendben volna, mert — „jobb későn, mint soha.“ De konstatáljuk, hogy a *kivilágításról* egy szóval se emlékeznek meg a mentőtánuk s nem cáfolják meg azt, hogy a plébános ur volt az egyetlen lakosa Gádornak, akinek a *győzelem örömeire nem volt egy szál gyertyáeshája*.

Konyovits Dávid nem napol már a rendőrségnél. A múlt héten kifejezést adtuk a közönség indignációjának afőlött, hogy Konyovits Dávid orsz. képvis. folyton a rendőrség nyakán ül; ami azt a gyanút keltette föl sokakban, hogy a tisztelt ur közbenjárásokban vagy szimatolásban sántikál. Biztos információk alapján meg kell állapítanunk, hogy ez a rekrimináció *a multra nézve* megállhatott ugyan, de most már *tárgyalattá vált*; mert *Konyovits az utóbbi hetekben nem mutatkozott a rendőrségnél*. Hogy a maga jószántából maradt-e el, vagy a közönség hangos zugolódása miatt, azt — persze — nem tudhatjuk; de hogy hátat fordított a rendőrségi hivatalos szobáknak, az tény; s ez bizonyára megnyugtatja a közönséget.

Királysértő újvidéki urileány. A szegedi törvényszék szerdán tárgyalta *Nedelkovic* Szmilyka újvidéki urileány bűnpörét, akit a saját szobaleánya jelentett fel királysértésért. Augusztus 14-én ugyanis így beszélt egy nagyobb társaság előtt: Senki sem akarja a háborút, csak a király. Ekkor sértő kifejezést használt öfenségére. Meghallotta ezt Dankler Erzsébet szobaleány és feljelentette az urnőjét. A törvényszék királysértés vétségében bűnösnek mondta ki az urileányt és hat hónapi fogságra ítélte el.

Felsőszécsényi szerb napszamos. Bácskossuthfalváról jelentik, hogy az ottani csendőrség letartoztatta Kopunovic Fábrián ottani napszamosot, mert az többek előtt itt nem ismételt szavakkal illette a király személyét. A csendőrök vasra verve Szegedre kísérték a királysértő napszamosot.

A pacséri szerb pópa bűnlajstroma. Hirt adtunk már arról, hogy Stefanovits pacséri szerb pópa felségsértési és hűtlenségi pörét a szegedi kir. törvényszék fogja tárgyalni. A pópa bűnlajstroma, a vádirat szerint, a következő: Stefanovits a múlt évben gyűjtést rendezett Pacséron a szerb Vöröskereszt Egyesület céljára, amely a balkáni háborúban megsebesült szerb katonákat segítette. A pópa a szerb anyanyelvű lakoságot gyülekezetre hívta össze és ott lelkesítő beszédet intézett hozzájuk. Azt mondta egy ilyen gyülekezeten, — ez még a balkáni háború idején volt, — hogy most mindenütt lelkesülnek a szerbek Szerbia iránt, ők se maradjanak vesztég, hanem segítsék

tőlük telhetőleg adakozással a szerb hadsereget. Ezzel elérik azt, hogy visszafoglalhatják elvesztett országukat, mint például Bácsbodrog vármegyét és azt is, hogy nem ez a király, hanem Péter király fog uralkodni, aminek ők bizonyára nagyon örülnének.

— Segítsünk a szerb testvéreinken, mert ha ők hatalmasak lesznek, akkor mielőbb Péter király uralma alá juthatunk. Más alkalommal is tett hasonló nyilatkozatokat Stefanovits. Így például azt mondta beszédében, hogy az osztrák-magyar monarchia fölöstása esetén Bácsbodrog, a Horvát Szlavonország s Torontál és Temes vármegyék Szerbiáé lesznek. Izgató beszédét a pacséri szerbekhez intézte, akik között a monarchia fegyveres erejéhez tartozó személyek, tartalékos katonák, népfölkelők és ezeknek hozzátartozói voltak és így ezek hűségének megingatásával az ellenségnek segítségére volt. Julius 26-án, amikor a demars szövegére való szerb választ várták s az a téves hír terjedt el, hogy a szerbek elfogadták a demars feltételeit, Stefanovics így fakadt ki:

— Az ki van zárva! Csak nem boldogultak meg a szerbek, szót fogadni Magyarországnak! A pópa természetesen tagad, de tanuk vallanak ellene. A szegedi törvényszék már tartott tárgyalást a bűnygyben, de a királyi ügyész indítványára a bizonyítás kiegészítését rendelte el. Az új tárgyalás szept. 17-én lesz.

Nyilttér. *)

Válasz

Kummerkramer védekezésére.

Kummerkramer válasza így szól: „Hogy a király születése napján az üzletemet 9 órakor nem zártam be — igaz.“ De azzal védekezik, hogy az is igaz, hogy ő kívül volt elfoglalva, az üzletben pedig dolog volt, segédei pedig az ő megkérdése nélkül nem utasíthatják ki a vendégeket s *ő csak valamivel* 11 óra előtt került vissza s csak akkor zárta be. Erre azt feleljük, hogy: először kötelező volt rá nézve lezárni; másodsor, ha kívül volt dolga segédjeinek hagyta volna meg, mikor zárjanak be; harmadsor nem 11 óra előtt, hanem 12 óra után zárta be az üzletet, a rendőrség beavatkozása folytán, mert a szakosztály panaszt emelt ellene. Tehát valótlan-ságot mond, amikor ilyeneket állít s az egész távolléte manőver csak, hogy a zavarosban halászhaszon s ez által szaktársait félrevezette s megkárosította. Szerinte ez nem oly nagy bűn, hogy ezért pénztárosi állásától megfosztassék s a tagok sorából töröltessék, mert ő előzőleg lemondott állásáról, a pénzzel pedig csupán ő rendelkezik. A tény pedig az, hogy pénztárosi állásától s egyébből már előbb megfosztott s levelének tartalma csak később lett ismeretes. Az óvadékkal pedig a szakosztály többsége rendelkezik az általa aláírt „Nyilatkozat“ értelmében. S a fodrász szakosztály most szinte azon *tünődik*, hogy ő, lapáliának nevezi azt, hogy a harminchat fodrászszakértára felháborodik azon, hogy ő megfélekedett egy kissé arról, hogy kötelezte magát üzletét bezárni, ugyannyira, hogy talán estélig is nyitva tartja, ha a redőrséget igénybe nem veszik. És ne feledje, hogy *csak ő* volt az, aki felszisszent, mikor a dalárda versenyterén felállított fodrászüzlet ellen a fodrászszakosztálytól védelmet kért, hogy vasárnap délután ott se szolgálhassanak ki vendégeket s a szakosztály, az ő kérésére, vele a rendőrségnél kieszközölte, hogy ott is zárva legyen. Ilyen kolléga ő.

Makra György
szakoszt. elnök.
Kulity Máttyás.

*) E rovat alattiakért nem felel a Szerk.